

lesarabrøv**Á propos føroyskur dansur**

Nú í vikuni hava verið tvey lesarabrøv um føroyskan dans. Felags fyrri bæði brøvini er, at fylst verður á, at tað sum kvæðið verður í útvarpi/sjónvarpi fylgir ikki «bókini». Hesi brøvini visa, at tað enn eru fólk, sum árvakin fylgja við og lurta/hygga at føroyskum dansi, og ikki bert brúka tað sum

dagdvølu oyragass, tað er at fræst yvir.

Men, mangt broytist á mansins ævi, og so er við tí føroyska dansinum. Føroyskur dansur verður dansaður væl minni nú enn fyrr, og so lægdi tað ljóðar, so hevur júst hetta fyrbrigdið gjørt tann føroyska dansin meira mentaðan. Ja, nú verður tosað

um **mentunararv**, sum helst skal censurast av orðabókini í útvarpinum, áðrenn loyvt verður at senda møguligar upptøkur av føroyskum dansi í útvarpi/sjónvarpi. Sjálvandi skal ein vanda sær um málið, bæði í talu, skrift, sang og kvæðing v.m., men álvaratos. Føroyskur dansur er fólka-

dansur, hvar tað mestsum ikki hoyrir heima, at tosa um rætt ella skeivt, men møguliga um gott ella minni gott? Skulu vit partú graduera, má tað verða í mun til okkurt, eitt nú: framburð, orðafelling, dansilag, fáa orðið undir fót, fráviking frá bókini v.m.

Skiparin avger suve-

rætt hvussu, og hvat kvæðið verður, so leingi hon/hann skipar. Tað gevur onga meining her, at tosa um rætt ella skeivt. Ein og hvør, sum skipar, hevur sín egnu máta at gera tað uppá. Orð og endingar verða mangan broytt til tað «abstrakta» í mun til tað meira jarðarbundnu mállærana. Í kvæðing er talan um livandi orð frá munni og ikki deyð orð frá bók — sum tikið verður til.

Ein og hvør niðurskriv-

ing er ein «momentan fiksering» ella ein fastlæsing av tí skrivaða í núnum. Tulkningin í føroyskum dansi livandiger tað skrivaða, men má ongantíð bliva trælur av tí skrivaða. Kvæðing er meira samfingin í dag enn fyrr. Tú finnur ikki longur tann samansjóðaða dansringin, sum í forðum við sínum serliga dansilag umboðaði Bygdina. Nú koma fólk úr øllum ættum í eitt dansfelag, hvør umboðandi sín máta, men tað

Ólavi Holm Mikkelsen, lærara til minnis

Tað vóru bæði tung og dýpur boð, vit finga, tá ið skúlastjórin boðaði okkum frá, at starvsfelagin Ólavur ikki meira var okkara millum.

Tað tóktist so óveruligt, at hann, knapt 14 dagar eftir at vera byrjaður aftur í skúlanum, longu tað skuldi liggja undir grønu torvu. Hann hevði, sum øllum kunnugt, verið sjúkur alt tað seinasta árið, men ongan okkara vardi tað, at tað hansara var úti so stutt eftir, at hann hevði tikið upp aftur skúlastarv sitt. Hann var ikki ein, ið gjørdi nógv um seg ella sum gramdi seg, hóast heilsan var farin at bila. Men ongin kennir mein í annars bein, so ein var illa við, tá ið frættist, at hann var farin á sjúkrahús við blóðteppi. Hetta var sunnudagurin fyrri, sum hann andaðist týsmorgun 15. januar, og jarðarferðin fór fram leygardagin eftir. Tann dagin hevði hann blivið 54 ár.

Ólavur var einans smádrongur, tá ið mamma hansara doyði bert 26 ára gomul frá trimum smádrongjum. Ólavur og bróður hansara vuku síðan upp hjá ommuni og abbanum. Men elsta beiggjan mistu tey eisini — bara 42 ára gamlan. — Ólavur gekk í realskúla í Vági, arbeiddi síðan fyrifallandi arbeiði — dæmði eisini at vera á floti og var gjarna millum teir fyrstu at sleppa sær í grind. Eisini var hann av og á við slupp undir Grønlandi.

Hann tók læraraprógvg frá Esbjerg læraraskúla í 1961 og hevur síðan starvast við skúlan í Vági, har hann var ein nógv avhildin lærari.

I samkenslu við teimum avvarðandi lýsa vit frið yvir minnið um Ólavur starvsfelaga.

Lærararnir við Vágs skúla

Minningarorð um Mannbjørn Mortensen

Týskvöldið 18. desember komu deyðsboðini av Mannbjørn Mortensen, skúlastjóri á Tvøroyri. Hann hevði nú í nokur ár striðst við álvarsama sjúku; men kortini royndi hann at halda á í skúlanum líka til tíðliga í heyst, tá ið hann legði kongin, sum hann sjálvur tók til.

Hann var bornur í heim 6. juli 1925 her á Tvøroyri. Foreldrinu vóru Hans Pauli Mortensen (Palli í Mýrini) úr Øravík og Katrina Margretha f. Joensen úr Skúvoy.

Pápin doyði, tá ið Mannbjørn var 4 ára gamal, og 9 ára gamal misti hann mammuna. Ti kom hann at vaksa upp hjá eini systur sinni, sum búði í Danmark.

Studentsprógv tók hann á Sorø, og mangan tók hann til tey ári.

Síðan gekk leiðin á Lærda Háskúlan í Keypmannahavn, har hann fór undir læknalestur. Seinni hálsaði hann kortini um, og valdi sær lærarayrkið.

Hóast hann fór av landinum sum smádrongur, kendi hann seg altíð sum føroying, og tá ið hann so eisini hevði funnið sær føroyska konu, gekk leiðin heim aftur til Føroya, eftir at hann hevði starvast nokur ár sum lærari í Danmark.

Føroyska skúlaverkini um tænti hann í samfull 36 ár, 18 ár í Vestmanna og 18 ár í Tvøroyri. Hann varð settur sum skúla-leiðari, tá ið framhaldsdeildin varð stovnað í Vestmanna skúla í 1957.

Dreymurin hjá Miu og Mannbjørn var altíð at koma aftur til Suðuroy-

ar. Hann var jú ættaður hídani og hon úr Vági, og tá ið stjórastarvið í Tvøroyrar Skúla var leyst í 1972, sókti Mannbjørn og fekk starvið.

Tey bygdu her beint oman fyrri skúlan við útsýni yvir allan fjørðin.

Vit lærarar kendu okkum væl undir hansara leiðslu. Hann var ein góður skúlaleiðari, sum við eini fastari, mildari hond útíni sitt verk. Altíð var hann hjálpsamur og til reiðar við góðum ráðum, um onkur hevði hug at fara undir okkurt nýtt, har ein kendi seg eitt sindur ótryggan.

Hann hevði eitt ljóst, livsjáttandi sinni, og

hann gav okkum øllum so nógv við sínum verumáta. Mangt hugnaligt prátið var í frikorterunum, og serliga fara vit at minnst loturnar, tá ið vit øll við skúlaárslok plagdu at savnast upp hjá Miu og Mannbjørn.

Náttúran átti hansara stóra tokka. Túrar niðan á fjøllini við víðum útsýni yvir oyggjarnar taldust millum tær ríkastu loturnar í livi hansara.

Mannbjørn var sera virkin ítróttarmaður. Hann spældi bæði fótbólt, handbólt og borðtennis, men tað var í fótbólti, at hann gjørdi serliga vart við seg. Hann

var kvikur á vølli, og var eisini framúr góður teknikari, og hetta gjørdi, at boð vóru eftir honum, tá ið fótbóltur skuldi spælast. Mannbjørn hevur spælt dystir fyrri TB í 1. deild, og hevur eisini roynt seg á føroyska landsliðnum í fótbólti.

Fyri føroyska handbóltin hevur Mannbjørn havt stóran týdning, og hevur hetta verið sum leiðari og venjari. Hver hevur ikki hoyrt um tað stóra arbeiðið, hann gjørdi fyrri VÍF, og tátturin varð uppafturtikin, tá ið Mannbjørn kom til Tvøroyrar at starvast sum skúlastjóri. Hann sat sum formaður í handbóltssnevnd TBs í nokur ár og røkti samstundis starvið sum venjari við góðum úrslitum.

Ítróttarmaðurin Mannbjørn er farin. Ítrótturin í Føroyum hevur mist ein góðan mann, ið verður saknaður nógv. Maður kemur í mans stað, verður sagt, men torført verður helst at taka við eftir Mannbjørn sum ítróttarmaður, leiðari og venjari.

Tollaksmessudagur varð hann lagdur til hvíldar; veðrið var ringt henda dagin — stormur og regn. Men hesar oyggjar og serliga hetta plássid áttu yndi hansara. Her slapp hann at hvíla «millum blómur við Tvøroyrar fjørð».

Tit, hansara nærmast, hava mist nógv. Harrin styrki tykkum.

Ljós minni liggja eftir Mannbjørn Mortensen.

Lærararnir
á Tvøroyri